Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערען
אונד דער פרענומעראציאנס-פרייז
בעגיננט מיט דעם טאגע דעם
ערשטען בלאטטעס.

די רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט-גאססע נו' 1,
וואהין מאן אויך די פרענומעראציאנס-געלדער צו זענדען בעליעבט.

יודישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דרייאמאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטטוואך אונד פרייטאג.
אונד קאסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 " "
פירטעליאהריג 2 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.
פירס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.
פירטעליאהריג 2 " " 75 " "

Nr. 63, ניינטער יאהרגאנג — פעסט, מיטטוואך יח סיון ה.ת'ר'ל'ז'. — Pest, den 30. Mai 1877.

דער קריעג.

די דעפעשען טרייבען יעטצט מיט דער נייגעריגען לעזע-וועלט איין זעהר באזהאפטעס, טיקישעס שפיעל. באלד בלייבען זיא גענצליך אויס, זא דאס מאן מיינען קאננטע, די ארמעען אויף דעם קריעגס-שויאפלאטצע זייען איינגעשלאפען—, באלד מעלדען זיא גאנץ אונבעדייטענדע פארפעללע, זא דאס עס גאר ניכט דער מיהע ווערטה וואר, וועגען דערזעלבען דען דראהט צו פערווענדען—, באלד בריגגען זיא גאנץ אונדייטליכע אונד זעהר פערווארענע בעריכטע, זא דאס מאן זיך אין איהגען גאר ניכט אויסקעננט—, דאנן לאססען זיא ווידער לאנגע אויף זיך ווארטען, אונד דער לעזער בלייבט אבערמאלס אין פיינליכער אונגעוויססהייט. —

מאנטאג נאכמיטטאג איזט איינע דעפעשע איינגעטראפפען מיט דער מעלדונג, דאס ביי דער ערשטירמונג פאן קארס 6000 רוססען געפאללען זינד. די טירקען-פריינדע האטטען וואהל איינערזייטס אן דען 6000 געפאללענען רוססען איהרע פריידע, אבער אנדערערזייטס בעמעכטיגטע זיך איהרער די פורכט, דאס אויך שאן די שטארקע טירקישע פעסטונג קארס פאן דען רוססען ערשטירמט אונד איינגענאממען ווארדע. — נון קאם טאגס דאראויף איינע דעפעשע מיט דער בעריכטיגונג, דאס ניכט ביי דער ערשטירמונג פאן קארס, זאנדערן ביי דער ערשטירמונג פאן ארדאגאן, וועלכע נאך אם 18-טען מאי שטאטטגעפונדען, 6000 רוססען געפאללען זייען. עס וואר אלזא בלאס איין נאכטראגס-בעריכט צו דער שלאכט פאם 18. מאי. ארדאגאן ווארד פאן 10000 טירקען מיט 60 קאנאנען פערטהיידיגט, די רוססען זינד פיערמאל צוריקגעשלאגען ווארדען, אבער פלאטצליך ערשיענען די רוססען פאר ארדאגאן 40000 מאנן שטארק, דער טירקישע קאממאנדאנט פאן ארדאגאן ערשראק — אונד פליכטעטע. דער סילטאן וואר ביי דעם פערנעהמען דיעזער נאכריכט פאם פאללע ארדאגאנס אויסער זיך פאר קוממער אונד וואוטה, אונד ארדנעטע איינע שטרענגע אונטערזוכונג אן.

נון טראף היער געסטערן פריה איינע דעפעשע איין מיט דער מעלדונג, דאס די טירקען די בערייטס פאן דען רוססען איינגענאממענע פעסטונג ארדאגאן ווידער צוריק - עראבערט האבען. — דיעזע נאכריכט עררעגטע היער דען גראסטען יובעל אונטער דען טירקען-פריינדען, דער היעזיגע טירקישע קאנזול האט בערייטס אויף זיינעם פאלאסטע די זיעגעס-פאהנע אויפגעצאגען, דאצו קאם נאך די מעלדונג, דאס אין דער רוססישען שטאדט עריוואן (7) הינטער דעם ריקען דער רוססישען ארמעע פאן באיאזיד (6) איינע רעוואלוציאן אויסגעבראכען זייא, די רעוואלוציאנערען העטטען אין יענער געגענד די גאנצע רוסישע ארמעע צערשטרייט.

מיט גראסטער אונגעדולד ערווארטעטע מאן געסטערן די נאכמיטטאגס איינצוטרעפפענדען דעפעשען, וועלכע די אמטליכע בעשטעטיגונג דיעזער טירקישען זיעגע אונד פארטהיילע בריגגען זאללטען — אונד נון קאם נאכמיטטאגס איינע קליינע דעפעשע מיט דער אונבעדייטענדען מעלדונג, דאס איין טירקישער גובערנער פערהאפטעט ווארדע, וויל ער איין טהיילנעהמער אן דער שטודענטען-רעוואלוציאן וואר.

דאס וואר דאס גאנצע — אונד זאגסט ניכטס! עס וויעדערהאלטע זיך דאנן נור די נאכריכטען, דאס די טירקייא פאן פערזישער זייטע גאר קיינע פיינדשאפט צו בעפירכטען האבע, דאס אבער דער נייא הינציגעקאממענע רומענישע פיינד איינע ארמעע פאן 40000 מאנן אויפשטעללטע — אונד דאס דאהער די טירקייא צווייא פיינדען, וועלכע די איבערמאכט האבען, ענטגעגענשטעהע.

אין קאנסטאנטינאפעל איזט נון איינע קאממיסיאן איינגעזעטצט ווארדען, וועלכע די ארט אונד ווייזע דער טירקישען קריעגס-פיהרונג איבערוואכען אונד איינען קלוגען קריעגס-פלאן אויסארבייטען זאלל. אין דיעזער קאממיסיאן איזט אויך גענעראל קלאפקא. — אונד אין דער טהאט האט מאן געגען דיעזע ביזהעריגע טירקישע קריעג-פיהרונג פיעלעס איינצו-ווענדען. וויר קאננען דאס לאנגזאמע אונד שלעפריגע פארגעהען דער טירקען נאך פאן איהרעם קריעגע געגען סערביען הער. ווענן זיא בעססער אכט געגעבען העטטען, מיסטען זיא ניכט אין זא קורצער צייט צווייא קריעגס-שיפפע פערליערען. ווענן דאס זא פארטגעהט אונד די טירקען זיך רעגעלמעסיג יעדע וואכע איין קריעגס-שיפף אין די לופט שפרענגען לאססען, דאנן ווערדען זיא מיט איהרען קריעגס-שיפפען באלד פערטיג זיין. וועלכען מוטה קאנן יעטצט די טירקישע מאננשאפט אויף דען קריעגס-שיפפען האבען, ווענן זיא יעדען אויגענבליק איינע עקספלאזיאן צו בעפירכטען האט! די טירקען מיססען יא ביי זאלכען פארפעללען אימטער פערצאגטער, וועהרענד די רוססען שטאלצער אונד מוטהיגער ווערדען.

מאן דארף אבער אויך ניכט פערגעססען, דאס עס יעטצט דען טירקען קיינע קלייניגקייט איזט, איינער זאלך גראסען פיינדליכען איבערמאכט ווידערשטאנד צו לייסטען. קאנן דענן זא איין טירקישער גענעראל נייע ארמעען אויס דער ערדע הערויסשטאמפפען? וואהער זאלל די טירקייא זא פיעלע מענשען נעהמען, אום אויף דער גראסען ווייטען דאנויא-שטרעקע אין אייראפא אונד אויף דען בריישטען שטרעקען אין אזיען נאך אללען זייטען הין ווידערשטאנד לייסטען צו קאננען? וויר מיססען דאבייא אויך בעדענקען, דאס יעטצט די טירקען שאן אים דריטטען קריעגס-יאהרע זינד. פאללע צווייא יאהרע קעמפפטען זיא געגען די רעוואלוציאנערען אין דער הערצעגאווינא אונד דאנן ערסט געגען די סערבען אונד מאנטענעגרינער — אונד יעטצט זאללען די טירקען דען קאמפף מיט דעם גראסען רוסלאנד אויפנעהמען! וואהער זאללען די טירקען זא פיעלע סאלדאטען האבען? אויך איין פאללער בריננען קאנן ענדליך אויסגעשאפפט ווערדען! — וויר האבען עס דאהער שאן צו וויעדערהאלטען מאלען געזאגט: עס ווערע איין איבעראויס גראסעס וואונדער, ווענן די טירקייא אלליין אהנע אויסווערטיגע הילפע געגען רוסלאנד אונד רומעניען זיעגען ווירדע.

פארלייפיג איזט נאך גאר קיינע אויסזיכט פארהאנדען, דאס עסטערייך-אונגארן אונד ענגלאנד דער טירקייא צו הילפע געהען ווערדען; עהער שפריכט מאן נאך דאפאן, דאס עסטערייך-אונגארן אונד ענגלאנד מיט דער רוססישען עראבערונג דער טירקייא איינפערשטאנדען זייען, דאמיט נור אויך אויף זיא איין טהייל פאן דער טירקייא אויסקאממע. וויא פיעלע אונגערעכטיגקייטען האט שאן רוסלאנד ביז יעטצט בעגאנגען, אהנע דאס גאר דער קריעג נאך רעכט אנגעפאנגען העטטע, אונד דאך זעהען די איבריגען אייראפאישען מעכטע דיעזעם רוססישען טרייבען זא רוהיג צו! זעלבסט זיינע נייעסטען פערשפרעכונגען אונד פערזיכערונגען האט רוסלאנד זא שנעלל איבערטרעטען. וויא וויר אונטער דען „פערשיעדענען נייאיגקייטען“ מעלדען, האט די רוססישע רעגירונג פאן זעלבסט דען געברייך פאן עקספלאזיאנס-געשאססען ביים קריעגע פערבאטען — אונד דאך האבען פאריגען זאמסטאג צווייא רוססישע אפפיציערע דאס טירקישע קריעגס-שיפף דורך איין זאלכעס עקספלאזיאנס-געשאסס אין די לופט געשפרענגט!

די „טארפעדאס“ בילדען יעטצט איין פורכטבארעס אנגריפפס-מיטטעל, אונד דערען געברייך איזט ווירקליך איין שאנדפלעק פיר דאס „אויפגעקלערטע“ יאהר-הונדערט! עס איזט דאך איין אונטערשיעד צווישען איינעם עהרליכען, אפפענען קאמפפע, צווישען קריעגס-שיפפען אונד ארטיללעריע, אונד צווישען איינעם אים פערבארגענען שלייכענדען טארפעדא, דורך וועלכען איין גאנצעס קריעגס-שיפף מיט הונדערטען פאן בראווען סאלדאטען אין גרונד געשאססען ווירד. אין איינעם עהרליכען קאמפפע זאללטען זאלכע היימטיקישע קאמפף-מיטטעל וויא די טארפעדאס ניכט פערווענדעט ווערדען!

די הייטע פריה איינגעטראפפענען דעפעשען בריננען אויך נאך ניכט די בעשטעטיגונג, דאס ארדאגאן פאן דען טירקען צוריק גענאממען ווארדע, אונד וויר גלייבען דאהער, דאס זיך ארדאגאן נאך אימטער אים בעזיטצע דער רוססען בעפינדעט. — דער רוססישע קאיזער איזט נאך ניכט אין רומעניען איינגעטראפפען, אייניגע בעריכטע לייטען, דאס ער ערסט אם 5-טען יוני אין בוקארעסט אנקאממען ווערדע, די צייט דער קאיזער-רייזע ווירד אבזיכטליך ניכט אנגעגעבען אונד געהיים געהאלטען, וויל דער רוססישע קאיזער וועהרענד זיינער אייזענבאהנ-פאהרט אימטער פאללער פורכט איזט, דאס יעמאנד איהם עטוואס באזעס צופיגען אונד דען צוג שטירצען קאננטע. — ביי דער נאכריכט, דאס די טירקען אונטער דען רוססישען פאלקערן אים קייכ-אזום איינע רעוואלוציאן שטיפטעטען, וואר דער רוססישע קאיזער זעהר אויפגעבראכט, דאנן אבער זאגטע ער: „וויר קאננטען וואהל דען טירקען גלייכעם מיט גלייכעם פערגעלטען, וויר קאננטען אויך איניגע טירקישע פראווינצען אין רעוואלוציאן בריננען; אבער וויר ברויכען דאס ניכט אונד ברויכען אויך ניכט די סערבישע מיטהילפע, טראטצדעם אונס גאנץ סערביען בייטרעטען מאכטע. אינדעססען ווערדען וויר יא נאך זעהען, וויא ווייט עס די טירקען מיט דעם רעוואלוציאנירען אונזערער בעפאלקערונג טרייבען ווערדען, וויר ווערדען איהנען שאן דיעזעם האנדווערק לעגען.“ — וויא איינע פעטערסבורגער דעפעשע מעלדעט, האבען אללע פעטערסבורגער דאמען ערקלערט, דאס זיא וועהרענד דער דויער דעם קריעגעס קיינען שמוק אונד קיינע טהייערען קליידער טראגען וואללען, זיא ווערדען די היעדורך ערשפארטען סוממען נור צו קריעגס-צוועקען פערווענדען לאססען. די פעטערסבורגער דעפעשען מעלדען נאך אויך, דאס מאן אין קאנסטאנטינאפעל איינע גראסע פערשווארונג געגען דען יעטציגען סולטאן ענטדעקט האט, וועלכע אויף זיינען שטורץ הינציעלט.

דיא נייעסטען דעפּעשען.

הייטע פריה זינד היער פאָלגענדע דעפּעשען איינגעטראָפען:

בראילא 27-טען מאי. דאס צערשטאָרטע טירקישע קריעגס-שיפף וואר מיט פייער געשיטצען בעוואפפנעט. פאָן דער גאנצען מאנגשאפט ווארדען נור דרייא מאנן גערעטטעט.

בוקארעסט 27-טען מאי. אויף דער גאנצען טירקישען דאָנויא-שטרעקע פאָן ווידדין ביז איזאקטשי זינד דיא טירקישען מיליטערישען וואכען זאָ אויפגעשטעללט, דאס איממער יע איין דריטטעל מיילע ווייט יע 30 מאנן שטעהען, אונד דיעזע איינצעלנען אבטהיילונגען שטעהען דורך דען טעלעגראַף אונד דורך אנדערע צייכען מיט איינאנדער אין פערבינדונג, זאָ דאס וועגן אירגענד אן איינעם פּונקטע דער דאָנויא עטוואס געשיעהט, עס דיא גאנצע טירקישע ארמעע אן דער דאָנויא זאָפאָרט וויססען מוס.

קאָנסטאנטינאָפּעל 27-טען מאי. דיא רוסען וואָללטען וויעדער סוכום קאלע צוריקעראָבערן אונד מאכטען איינען אנגריפף אויף דיא טירקען, ווארדען אבער צוריקגעשלאגען, וואָבייא זיא גראָסע פערלוסטע ערליטטען האבען. בייא סוכום-קאלע וואר אויך צווישען דען רוסישען רעוואָלוציאָנערען אבכאזען אונד צווישען דער רוסישען ארמעע איין העפטיגער קאמפף, וואָבייא דיא רוסען מיט פערלוסט צוריקגעשלאגען ווארדען.

בוקארעסט 27-טען מאי. בייא טורנול (4) שטעהען וויעדער צווייא טירקישע קריעגס-שיפפע, וועלכע פאָרטוועהרענד אויף דיא רומענען באָמבארדירען. צווייא רומענישע קאנאָנען ערווידערן דאס פייער. דער קאמפף דויערט פאָרט.

קאָנסטאנטינאָפּעל 27-טען מאי. דאס באָמבארדירען דער רוסען געגען דיא טירקישע פעסטונג קארס האט נאכגעלאססען. דיא רוסען ריקען אינדעססען אויף דעם וועגע נאך ערצערום פאָר. עס ווירד איינע שלאכט ערוואַרטעט. דער רעכטע רוסישע פליגעל שטעהט שאָן פאָר אָלטי (24), וועהרענד דער לינקע רוסישע פליגעל שאָן ווייט זידליך פאָן דיאדין שטעהט. דיא רוסען וואָללטען געסטערן פאָר דעם טירקישען לאגער בייא באטום (12) איינע בריקע ערריכטען, ווארדען אבער צוריקגעשלאגען.

אָרשאָווא 27-טען מאי. 130 סערבישע פרייוויללינע וואָללטען זיך אויף דעם שיפפע פאָן אָרשאָווא אים צור רוסישען ארמעע בעגעבען, זיא ווארדען אבער היער פאָן דען אונגארישען בעהאָרדען פערהאפטעט. אין טורנ-סעווערין (אינוויינט אָרשאָווא) זינד 4000 רוסען איינמארשירט.

בוקארעסט 27-טען מאי אין פערשיעדענען רומענישען אָרטשאפטען פעראנשטאלטען דיא איזראעליטען זאממלונגען פיר דיא רומענישען סאָלדאטען. (אלזאָ טראָטץ שטיעפמיטטערליכער בעהאנדלונג צייגען דאָך דיא יודען פאטערלאנדס-ליעבע!)

אללער-נייעסטע דעפּעשען.

קאָנסטאנטינאָפּעל 27. מאי. איין טירקישעס קריעגס-שיפף מיט 350 פרייוויללינען האט דיא רוסישע פעסטונג ערדיללע (נאָרדליך פאָן סוכום-קאלע) אנגעגריפפען. דיא טירקען האָנגטען דאס שיפף פערלאססען אונד אם אופער איינען קאמפף מיט דען רוסען אויפגענעהמען. דיא רוסען ווארדען געשלאגען, 200 רוסען בליעבען טאָדט אויף דעם שלאכטפעלדע. דיא רוסישע פעסטונג אדלער ווארדע גענצליך צערשטאָרט. היעראויף קעהרטע דאס טירקישע קריעגס-שיפף נאך סוכום קאלע צוריק. אין דער לעטצטען שלאכט צווישען דען אבכאזען אונד רוסען ווארדען 300 רוסען געטאָדטעט.

קאָנסטאנטינאָפּעל 26-טען מאי. דיא אנשטיפטער דער שטודענטען-רעוואָלוציאָן ווארדען פערהאפטעט. דער פּערזישע געזאנדטע ערקלערטע הייטע דעם סולטאן, דאס פּערזיען אין פריינדשאפטליכסטעם פערהעלטניססע מיט דער טירקייא שטעהע.

קאָנסטאנטינאָפּעל 27-טען מאי. אויף דעם אזיאטישען קריעגס-שויא-פּלאטצע ריקען דיא רוסען איממער פאָרווערטס. בייא מעהרערען געפעכטען פאָר דער פעסטונג קארס זיעגטען דיא טירקען. דיא רוסען האבען בייא דער ערשטירמונג פאָן קארס 6000 מאנן פערלאָרען (איזט פיעללייכט אויך קארס שאָן ערשטירמט אונד איינגענאָממען? ?) פאָן רוסטשוק אויס וואר איין העפטיגעס טירקישעס באָמבארדירען געגען דיא רוסען, וואָבייא דיא רוסען גראָסע פערלוסטע ערליטטען האבען.

דיא יעניגען הערדען פּרענומעראנטען, אויף דערען אדרעס-שלייפע אנגעצייכנעט איזט, דאס איהרע פּרענומעראציאָן אם 1. יוני ענדעט, ווערדען ערזוכט, יע פריהער איהרע פּרענומעראציאָן צו ערנייערן, דאמיט דיא צוזענדונג קיינע אונטערברעכונג ערליידע.

געשעפטסבעריכט

פּעסטער פּרייזע.

קאָרן 1500 מעטער-צענטנער 10.95—10.70 גולד.

קוקורוץ 7.60—7.65 גולדען.

האפער 7.25—7.50 גולד. —

נערסטע פוטטער 6.60—7.25 גול.

הירזע 6.30—6.50 גולד.

רעפּס (קאָהל) פּער אויגוסט 15³/₄—15⁵/₈ גול. באנאטער פּער אויגוסט 14⁷/₈—15¹/₈ גול.

מעהל-פּרייזע (פּער 100 קילאָגראמם זאמט זאק, פרייא אב פּעסט): נומ' 0: 28 גולד. — קר., נומ' 1 27 גול. 20 קר., נר' 2: 26 גול. 40 קר., נר' 3: 25 גול. 50 קר. נר' 4: 24 גול. 25 קר., נר' 5: 23 גול. — קר., נר' 6: 21 גולד. 50 קר., נר' 7: 19 גול. 80 קר., נר' 8: 18 גול. 50 קר., נר' 8¹/₂ 17 גולד. — קר., פיינע קלייע 4 גול. 70 קר., גראָבע קלייע 4 גולד. 20 קר.

ערד-עפּפעל פּרימא פּער 100 קילאָגראמם 4 — 5.50 גולדען. —

שפּיריטוס נייע מעטהאָדע אים קליינען 33¹/₄—33¹/₂ גולד. אלטע-מעטהאָדע 35¹/₂—38³/₄ גולד' פּער 10000 ליטער-פּערצענט.

אונשליטט (חלב) 55—56 גול.

צוועטשקען. פּרימא סערבישע פאס-וואארע 27.50 גולדען. —

צוקער: ראפפינירטער 65¹/₂—66 גול.

ריבאָל דאָפּפעלט-ראפפינירטעס 49 גול. פּער 100 קילאָגראמם. —

פּעטראָלעאום 23.75—24 גולד.

פּעסטער שלאכטפיעה-מארקט. בייא דעם אם 25-טען ד. מ. היער אבגעהאלטענען פּעסטער וואָכענמארקטע ווארדען 1008 שטיק גראָס- אונד 570 קליין-פיעה צו מארקטע געבראכט. היעפאָן ווארדען פערקויפט: 16 שטיק שטיערע, פּער שטיק פאָן 100 — 180 גולדען. — 555 אָכסען דאס פּאאר פאָן 240—390 גולד. 254 קיהע דאס פּאאר פאָן 180—240 גול. 178 מעלק-קיהע דאס שטיק פאָן 80—160 גול., 2 שטיק ביפפעל דאס פּאאר צו 200 גול., 517 שטיק קעלבער דאס שטיק פאָן 10—25 גולד. 53 שטיק לעממער דאס פּאאר 5 — 11 גול.

שאפפעללע. פאָריגע וואָכע ווארדען 25000 שטיק פערשיעדענער סאָרטען פערקויפט אונד צוואר: דייטש-וואָללינע 2.20—2.60 גול' פּער פּאאר. סערבישע אונד טירקישע לייכטע 90—105 גולד. שווערע 115 — 125 גולד. וואלאבישע אונד באנאטער 130 — 140 גולד. (אללעס פּער 102 שטיק.)

לאממפעללע. באנאטער שווערע 90—105 גולד. לייכטע 70—75 גולדען. זיעבענבירגער שווארצע 130—155 גולד. ווייסע 70 — 90 גולד. (פּער 102 שטיק.)

הייטע וויר נאָטירען: פּער 100 ק' אונגארישע קוה-הייטע 100 — 103 גול. אָכסענהייטע טראָקענע 104 — 108 גול. קאלבפעללע אָהנע קאָפּפע 210 — 215 גול., מיט קאָפּפען (שטאדט-וואארע) 175—184 גולד. ראָסהייטע 6¹/₂—8¹/₂ גולד. פּער פּאאר.

לעדער. פּפונדהייטע 19—22-קילאָ 178—182 גול. איינמאל פערזעטצטע טערצען פאָן 13—15-קילאָ 182—184 גולד., צווייאמאל פערזעטצטע טערצען 17—18 קילאָ' 180—182 גול. דרייאמאל פערזעטצטע טערצען פאָן 19—24 קילאָ 184 — 186 גולד. —

קאלבלעדער. שוואַרץ געצאָגענע 355—665 גול. פּער 100 קילאָ.

וויענער פּרייזע.

שפּיריטוס 35¹/₄—36 גולד. צו 10000 ליטער-פּערצענט. —

לייגאָל 43¹/₂—44 גול' פּער 100 קילאָגראמם.

פּעטראָלעאום 23¹/₄ גול. פּער 100 ק.

לאָטטאָ-ציעהונג פאָם 26-טען מאי 1877.

טעמעשוואר	65	14	60	22	75
וויען	58	52	35	68	49
גראץ	36	74	20	48	58

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר"י רייז.

פרוכט- אונד מעהל-פּרייז-טאבעללע.

פריכטע		קוואליטעט פּער העקטאל.	פּער 100 קילאָגר.
ווייצען	נייער באנאטער	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——!—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	טהייס	74·6	14.50—14.65
"	"	75·5	14.70—14.85
"	"	76·4	14.95—15.20
"	"	77·3	15.30—15.45
"	"	78·3	15.50—15.60
"	"	79·2	—.——.—
"	"	80·1	—.———
"	פּעסטער באָדען	74·6	14.20—14.30
"	"	75·5	14.40—14.55
"	"	76·4	14.65—14.85
"	"	77·3	15.95—15.10
"	"	78·3	15.20—15.30
"	"	79·2	—.——.—
"	"	80·1	—.——.—
"	ווייסענבורגער	74·6	14.55—14.65
"	"	75·5	14.75—14.90
"	"	76·4	15.—15.25
"	"	77·3	15.35—15.50
"	"	78·3	15.55—15.65
"	"	79·2	—.——.—

פריכטע	קוואליטעט פּער העקטאל.	פּער 100 קילאָגר.
קאָרן	72	11.¹/₂ 11.¹/₂
נערסטע מאלץ	62	8.90—7.45
נערסטע פוטטער	62	7.25—6.90
האפער	41	8.20—8 —
קוקורוץ באנאטער		7.70—7.60
אנדערער	73	7.50—7.40
הירזע		6.55—6.35

ווייצען פּער סעפּטעמבער (פּער 100 קילאָגראמם)	
ווייצען	11.70
פריהיאהר	—.—
קאָרן	. -
קוקורוץ	7.65—
נערסטע	—.—
האפער (סעפּטעמבער)	7.50—
	—.—
רעפּס	15.40

באללען-מעהל	קר. פל.
נומער 0	28 —
" 1	27 20
" 2	26 40
" 3	25 50
" 4	24 25
" 5	23 —
" 6	21 50
" 7	19 80
" 8	18 50
" 8¹/₂	17 —
שפּיריטוס: אלטע מעטהאָדע פּרעסהעפע	35.50
" נייע " קארטאָפפעל	32.80

קורז-טאבעללע פאָם 26. מאי

געלד-קורז	פל.	קר.
זילבער-אגיא	112	75
דוקאטען	6	13
קאָממערציאַל-אונגארישעס 8 גולדען גאָלד-שטיק (20 פראנקס)	10	31
נאפּאָלעאָנדאָר	10	31
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	63	25
20 מארקשטיקע	12	63
פּאפּיער רובל	1	39

לאָזע	פל.	קר.
1839-ער ראָטשילד-לאָזע גאנצע	302	—
דעטטאָ פינפטעל	302	—
1854-ער 4 פּראָצענטיגע שטאאטס-לאָזע	106	—
1860-ער גאנצע	108	—
דעטטאָ פינפטעל	118	—
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	134	—
דעטטאָ 50	133	50
דאָנאו רעגולירונגס-לאָזע	20	—
טירקען-לאָזע	12	25
קרעדיט-לאָזע	159	—
רודאָלף-לאָזע צו 40 גולדען	28	—
ראאב-גראצער טהאלער-לאָזע	93	50
אינסברוקער לאָזע	17	50
קעגלעוויטש צו 10 גולדען	11	50
[illegible] " 20	14	75
אָפנער " 40	29	50
פּאלפי " 40	27	50
[illegible] " 10	13	25
סאלם-לאָזע " 40	37	25
זאלצבורגער לאָזע צו 20 גולדען	15	50
סט. גענאָיס " 40	25	—
סטאניסלויער " 20	17	—
טריעסטער " 100	119	—
דעטטאָ " 50	60	—
וואלדשטיין " 20	23	25
ווינדישגרעטץ " 20	23	50
אונגארישע פּרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	69	75
דעטטאָ צו 50 גולדען	69	25
וויענער לאָזע	91	75

ווערטה-פּאַפּיערע	פל.	קר.
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	73	—
טעמעשוואר-באנאטער	71	50
זיעבענבירגישע	70	—
גאליצישע	83	50
בוקאווינער	79	—
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	94	25
ווייןצעהענט-אבלאָזונגס-אבליגאציאָנען	73	25
פּפאנדבריעפע דער אונגארישען באָדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 איינהאלב פּערצענט	89	25
דער אונגארישען היפּאָטהעקען באנק צו 5 איינהאלב פּערצענט	79	50
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 אונד איינהאלב פּערצענט	—	—
דעטטאָ צו 6 פּערצענט	—	—
דער פּעסטער קאָממערציאַל-באנק	88	25

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS

Budapest, 1877. (Druck v. M. Burian, Marokkanerhof.

מיט אייגענען 100 אוכאטיאוס-קאנאָנען בעגריסען ווירדע!

* (גינסטיגע בעשטיממונגען וועהרענד דער קריעגס-דויער.) דער רוסישע קאיזער האט, וויא איינע דעפּעשע אויס פּעטערסבורג מעלדעט, פֿיר דיא צייט דער קריעגס-דויער פֿאָלגענדע בעשטיממונגען פֿעסטגעזעטצט, דיא אימממערהין אלס „גינסטיגע" בעצייכנעט צו ווערדען פֿערדיענען: 1) דיא אין רוסלאנד וואָהנענדען טירקען האָנגען איהרע ביזהעריגע בעשעפֿטיגונג אינגעשטאָרט פֿאָרטבעטרייבען. — 2) טירקישע שיפֿפֿע, וועלכע וועגען האנדעלס-געשעפֿטע אין רוסישע האֶפֿען איינגעלויפֿען, דירפֿען דיאזעלבען וויעדער אונבעהינדערט פֿערלאססען. — 3) דיא אונטערטהאנען וויא אויך דער האנדעל אינפּארטייאישער שטאאטען ווערדען נאך מאָגליכקייט געשיטצט. — 4) דיא קאפּערייא (בערייבונג) דער האנדעלס-שיפֿפֿע איזט פֿערבאָטען. — 5) בעפֿינדעט זיך דיא וואארע דעם פֿיינדעס אויף איינעם שיפֿפֿע, וועלכעס מיט דער פֿאהנע איינעם בעפֿריינדעטען אָדער אונפּארטייאישען שטאאטעס פֿערזעהען איזט, דאנן דארף דיעזע ניכט בעריהרט ווערדען, אויסער ווענן דיעזע וואארע אויס קריעגס-פֿאָרערטהען בעשטעהט. — 6) דער האנדעל אויף דער דאָנייא מוס נאך מאָגליכקייט פֿרייא בלייבען. 7) דיא מיליטער-בעהאָרדען מיססען דיא ארבייטען אונד דאס פּערזאָנאל שיטצען, וועלכע אם דאָנוי-אויפֿער אים אללגעמיינען אינטערעססע זיך בעפֿינדען, אום דען דאָנוי-גאנג צו רעגעלן אונד דיא דאָנוי-פֿאהרט צו פֿערבעססערן. — 8) דיא שפּיטאָלער, אָרצטע אונד קראנקען-ווערטער, וועלכע מיט דעם „ראָטהען קרייצע" פֿערזעהען זינד, דירפֿען ניכט פֿערלעטצט ווערדען, דא דיעזע דען פֿערוואונדעטען הילפֿע בריננען. — 9) דיא טירקען דירפֿען אנשטאטט איינעם „ראָטהען קרייצעס" איינען „האלב-מאָנד" אלס צייכען פֿיהרען, דאמיט אויך איהרע שפּיטאָלער, אָרצטע אונד קראנקענווערטער אונפֿערלעטצט בלייבען. — 10) דיא זאָגענאננטען „עקספּלאָזיאָנס-געשאָססע", וואָדורך אויף איינמאל פֿיעלע טויזענדע פֿאָן מענשען ניעדערגעשמעטטערט ווערדען, דירפֿען פֿאָן „קיינער דער קריעגפֿיהרענדען פּארטייען געברויכט ווערדען!" — אלזאָ: רוסלאנד שפּיעלט דא דען גראָסהערציגען אונד עדעלמיטהיגען! דער שטארקע קאנן לייכט גראָסמיטהיג זיין. אינדעססען ווירד ערסט דער וויטערע פֿערלויף דעם קריעגעס צייגען, אָב רוסלאנד זיינע איינענען בעשטיממונגען אויך געוויססענהאפֿט בעאבכטען ווירד. וויר אונזערערייטס האבען צו „רוסישען פֿערזיכערונגען" איין זעהר געריננעס פֿערטרויען.

* (רעוואָלוציאָן אין דער רוסישען ארמעע.) אויס לעמבערג ווירד פֿאָם 24-טען דיעזעס פֿאָלגענדעס טעלעגראפֿירט: אין דען טשערקעססישען רעגימענטערן בייא דער רוסישען זיד-ארמעע איזט איינע גראָסע פֿערשוואָרונג ענטדעקט וואָרדען. זיא האטטען דען פּלאן, אין דער גאנצען ארמעע איינע רעוואָלוציאָן אנצושטיפֿטען אונד דען רוסישען קאיזער-טהראָן צו שטירצען, דאמיט אויס רוסלאנד איינע רעפּובליק ווערדע. איבערדיעס שטעללטע עס זיך הערויס, דאס דיא טשערקעססען איהרע געוועהרע ניכט מיט פּולווער, זאָנדערן בלאָס מיט האָהלען-שטויב, וועלכעס וויא פּולווער אויסזיעהט, געלאדען האבען, דאמיט איהרע שיססע דען טירקען ניכט שאדען זאָללען. עס וואורדען אין פֿאָלגע דיעזער ענטדעקטען פֿערשוואָרונג צאהלרייכע אָפֿפֿיציערע ערשאָססען. וועהרענד מאן דיא טשערקעססישען ארמעען זעלבסט פֿאָם קריעגס-שויאפּלאטצע ענטפֿערנטע אונד נאך דעם אינגערן רוסלאנדס זאנדטע, אום וואהרשיינליך פֿיר אללע עוויגקייט נאך סיביריען פֿערבאננט צו ווערדען. — אם וועניגסטען איזט היעבייא דער גייסטעס-קראנקע רוסישע קאיזער צו בענייִדען. אין פּעטערסבורג פֿאנד ער קיינע רוהע, וויל ער פֿירכטעט, דאס מאן איהם נאך דעם לעבען טראכטעט. אויס דיעזעם גרונדע פֿליכטעטע ער אויס דער אייגענען הויפּטשטאדט, אויס דעם קרייזע זיינער פֿאמיליע, אום אין דער מיטטע זיינער „טרייען ארמעע" געניגענדען שוטץ אונד בערוהיגונג זיינעם אויפֿגערעגטען געמיטהעס צו פֿינדען. — אונד וואס פֿאנד דער אונגליקליכע קאיזער אין דער טהאט פֿאָר? איינע פֿערשוואָרונג צום אומשטירצע זיינעם טהראָנעס! פֿרייליך ווארדע דיעזע פֿערשוואָרונג זאָגלייך קרעפֿטיג אונטערדריקט, וועהרענד דיא טריילאָזען רעגימענטער אונד אָפֿפֿיציערע דיא וואָהלפֿערדיענטע שטראפֿע ערהיעלטען. אללײן דער רוסישע קאיזער דירפֿטע היעדורך פֿיעללייכט צור איבערצייגונג געלאנגען, דאס אללע עראָבערונגען „נאך אויסען" וועניג ווערטה זינד. איין קלוגער מאָנארך מוס פֿאָר אללעם זעהען, דאס „נאך איננען", אין זיינעם אייגענען שטאאטע געמליך, אללעס אין אָרדנונג זייא. אללײן דער רוסישע קאיזער, דער זיך וועניגער אום דען אייגענען שטאאט, אלס אום דיא פֿערהעלטניססע אין דער טירקייא זיך צו קיממערן שיינט, האט דאפֿיר דען לאָהן, נירגענדס רוהע צו פֿינדען. אין דער אייגענען הויפּטשטאדט, וויא אין דער אייגענען ארמעע איזט ער פֿאָן „פֿערשוואָרערן" אומגעבען. עס איזט דאהער ניכט אונמאָגליך, דאס ער וואָהל דיא טירקייא עראָבערן ווירד, אָהנע יעדאָך היעדורך מעהר גליק אונד מעהר זיכערהייט דער אייגענען פּערזאָן געפֿונדען צו האבען. —

* (דיא טירקישע שטאדט ווידדין — ברעננט!) אויס קאלאפֿאט אין רומעניען ווירד בעריכטעט: „מיט דעם אויגענבליקע, וואָ אונזער פֿירסט קארל היער איינטראף, בעגאננען דיא טירקען פֿאָן ווידדין אויס אונזערן אָרט צו בעשיעססען. וויר ערווידערטען נאטירליך דאס פֿייער, אין פֿאָלגע דעססען ווידדין אין פֿלאממען שטעהט. דען ערסטען שוס פֿייערטע פֿירסט קארל זעלבסט אב!" — נון, וויר האָפֿפֿען, דאס דער העלדענמיטהיגע פֿירסט פֿיר דיעזען בראנד ניכט פֿעראנטוואָרטליך געמאכט ווערדען קאנן. ער ווירד פֿראָה זיין, דאס ער ביים אומגאנגע מיט שיס-געוועהרען זיך זעלבסט ניכט בעשעדיגט האט!

* (פֿעראיינע צור אונטערשטיטצונג דער טירקישען פֿערוואונדעטען.) היער אין דער הויפּטשטאדט בילדעטע זיך דיעזער טאגע איין גראָסארטיגער פֿעראיין, דער זיך'ס צור אויפֿגאבע געמאכט, צור אונטערשטיטצונג דער טירקישען פֿערוואונדעטען געלד-זאממלונגען צו פֿעראנשטאלטען אונד „שארפּיע" צופּפֿען צו לאססען. דיעזער פֿעראיין האט זיך אבער אויך דיא אויפֿגאבע געשטעללט, אין אללען שטעדטען דעם לאנדעס עהנליכע פֿעראיינע אינס לעבען צו רופֿען, דא נור דורך איין זאָלכעס קרעפֿטיגעס צוזאממענווירקען דען אונגליקליכען פֿערוואונדעטען אויסרייכענדע הילפֿע אונד אונטערשטיטצונג געבאָטען ווערדען קאָננטען. — עס ווירד יעדער איינזעהען, דאס אין זאָלכעס שטרעבען זעהר לאָבענסווערטה זייא. טראָטצדעם בעפֿירכטעט מאן היעבייא איינע איינמישונג דער רעגיערונג, וויל היעדורך דאס ליעבע רוסלאנד „גערייצט" ווערדען קאָננטע. מאן פֿירכטעט, דאס דיא רעגיערונג פֿאָלגענדעס זאגען ווערדע: איינע אונטערשטיטצונג דער אונגליקליכען פֿערוואונדעטען פֿערדיענט אללע אנערקעננונג, דאָך דארף זיך דיעזע אונטערשטיטצונג ניכט אויף דיא טירקישען פֿערוואונדעטען בעשרענקען. ווער איינמאל פֿערוואונדעט איזט, האט וואָהל אנשפּרוך אויף פּפֿלעגע אונד אונטערשטיטצונג, אָהנע אונטערשיעד, אָב ער טירקע אָדער רוססע זייא! — נון, אויך אין דיעזער אנזיכט ליעגט איין גוט שטיק וואהרהייט. אללײן בייא דער הייטיגען ערדענטהייט דער געמיטהער אין אונגארן, געגען דען רוסישען רויב-צוג, ווירד זיך קוים איין איינציגער פֿעראיין אים גאנצען לאנדע פֿינדען, דער פֿיר איינען רוססען, וועלכער אויף זיינעם רויב-צוגע

„שפּרעכט!" (זאגטע דער קערקערמייסטער.)

„„עס איזט נור איין מיספֿערשטענדניס, דאס מיך היערהערגעפֿיהרט האט; איך האבע ניכטס פֿערבראָכען, נור מיינען פּאס האבע איך פֿערלאָרען.""

„אונד דא האט מאן אייך אלס וואנאבונדען אינס לאָך געשטעקקט."

„„זאָ איזט עס! אונד נון טהוט מיר דען געפֿאללען אונד שיקט צום מיניסטער זיס; איך בין זיין אָנקעל, דער ברודער זיינער מוטטער. לאססעט איהם זאגען, זיין אָנקעל, דער ראבבינער אויס אָפּפּענהיים, זייא היערהערגעקאָממען, אום איהן צו בעזוכען; ער מאָגע היער שיקען אונד מיך אויס דער האפֿט בעפֿרייען.""

דער קערקערמייסטער פֿערשפּראך, דען וואונש דעם געפֿאנגענען צו ערפֿיללען; ער מאכטע זיך זעלבסט אויף דען וועג נאך דעם פּאלאסטע דעם מיניסטערס.

דיעזער וואר גערדע זעהר בעשעפֿטיגט. וויכטיגע דינגע וואורדען בייא איהם פֿערהאנדעלט. זיינע אינטימסטען פֿריינדע, גענעראל רעמבינגען, קאנצלער שעפֿפֿער אונד דער עקספּעדיציאָנס-ראטה האללוואכס בעפֿאנדען זיך בייא איהם.

דער קערקערמייסטער פֿערלאנגטע, פֿאָר דען מיניסטער געפֿיהרט צו ווערדען. דער קאממער-דיענער וויינערטע זיך, איהן פֿאָרצולאססען.

„זאָ ריכטעט איהר דיא באָטשאפֿט זעלבער אויס! (זאגטע דער קערקערמייסטער.) עס איזט איין יודע היעטע בייא מיר אבגעליעפֿערט וואָרדען, איין אלטער מאנן מיט איינעם גרויען בארטע, איין וואגאבונד, דער קיינען פּאס האט. נון בעהויפּטעט דער קערל, ער זייא איין אָנקעל זיינער עקסצעללענץ, דעם העררן יודען; ער לאסט איהן ביטטען, היננצושיקען, אום איהן צו בעפֿרייען."

„„נון, דא קאָננטע איך שאָן אנקאָממען. (ריעף דער קאממערדיענער לאכענד) ווענן איך אויסרייכען ווירדע, איין וואגאבונד זייא דער אָנקעל מיינעס העררן! ניכטס דא, דאס טהו' איך ניכט!""

„אבער בעדענקעט, ווענן דער וואגאבונד דאָך דיא וואהרהייט זאגטע! אייער העדר איזט דאָך קיין געבאָרענער מיניסטער! פֿיעללייכט איזט דער אלטע מאנן דאָך זיין אָנקעל, אונד עס איזט וואהר, דאס ער זיינען פּאס נור פֿערלאָרען, אונד שפּעטער ווירדע דער העדר יודע ערפֿאהרען דאס. . . ."

„„פֿרייליך, דאס וועדע שלעכט! אבער איך קאנן דאָך ניכט זאגען, דאס דער וואגאבונד זיין אָנקעל צו זיין בעהויפּטעט; ער וועדע אים שטאנדע, ערנסטליך באָזע צו ווערדען. וויסט איהר ניכט, וויא דער מאנן הייסט אונד וואס ער איזט?""

„ער זאגטע, ער זייא איין ביענער אויס פּאפּפּענהיים." (ער וואָללטע זאגען: איין ראבבינער אויס אָפּפּענהיים.)

„„איין ביענער? וואס איזט דאס?""

„נון, וואָהל איין ביענען-צייכטער."

דער קאממערדיענער גינג צו זיינעם העררן.

„עקסצעללענץ, (זאגטע ער) איין ביענען-צייכטער אויס פּאפּפּענהיים איזט אלס וואגאבונד פֿערהאפֿטעט. ער שיקט דען קערקערמייסטער הער אום אייערע עקסצעללענץ צו ביטטען, אום איהן אין פֿרייהייט זעטצען צו לאססען." —

„„איזט דער קערל פֿעררייקט? (פֿראגטע זיס לאכענד) וואס געהט מיך איין ביענענצייכטער אויס פּאפּפּענהיים אן.""

„עקסצעללענץ, פֿערצייהען, דער וואגאבונד איזט, איזט . . . („אייער אָנקעל" וואָללטע ער זאגען.)

„„נון, וואס איזט ער, העראוס מיט דער שפּראכע!""

„ער איזט איין יודע."

„„אונד דעסהאלב מיינט ער, איך ווירדע איהן אין פֿרייהייט זעטצען? פֿאללט מיר ניכט איין. ווענן ער איין וואגאבונד איזט, זאָ מאג ער פּער שוב נאך הויזע געשיקט ווערדען.""

דער קאממערדיענער וואָללטע זיך ענטפֿערנען.

„„זאָנדערבאר! (זאגטע האללוואכס) איין יודע איין ביענען-צייכטער! דאס קאָממט זעלטען פֿאָר.""

„האנז! (ריעף זיס דען קאממערדיענער צוריק) זאגטע דער קערקערמייסטער, דער מאנן זייא איין ביענען-צייכטער?"

„„ער נאננטע איהן איינען ביענער.""

„וואָהל איין ראבבינער! לאסט דען מאנן הערייִנקאָממען."

אונטער פֿיעלען ביקלינגען ערשיען דער קערקערמייסטער פֿאָר דעם אללמעכטיגען מיניסטער.

„ווער איזט דער מאנן, (פֿראגטע איהן דיעזער) דער אייך געשיקט האט?"

„„ער זאגטע, ער זייא איין ביענער דער יודען צו פּאפּפּענהיים אונד אָנקעל אייער עקסצעללענץ!""

„צו אָפּפּענהיים וואָללט איהר וואָהל זאגען!"

„„יא, יא, אָפּפּענהיים, גאנץ רעכט, אָפּפּענהיים!""

(פֿאָרטזעטצונג פֿאָלגט.)

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

*) דיא שפעזען דעם יידישען לאנדעס-קאָנגרעססעס.) דיא דע-
פוטירטען דעם יידישען לאנדעס-קאָנגרעססעס,
דער אים יאהרע 1868—1869 היער אין פעסט פער-
זאממעלט וואר, ערהיעלטען בעקאננטליך איין
גלייכעס געהאלט, וויא דיא דעפוטירטען דעס
רייכסטאגעס. דער אונטערשיעד בעשטעהט יעדאָך
דארין, דאס דיא רייכסטאגס-דעפוטירטען אויס
דער שטאאטס-קאססע איהרע בעצאהלונג ער-
האלטען, וועהרענד פיר דיא קאָנגרעס-דעפוטירטען
דיא שפעזען פאָן דען וואהלבעצירקען געלייסטעט
ווערדען מיססען. פאָרלייפיג האטטע דער אונגא-
ריש-איזראעליטישע לאנדעס-שול-פאָנד דאס נאָ-
טהיגע געלד פאָרגעשאָססען. זייטדעם מאכטע
דאס קולטוס-מיניסטעריאום דיא גראָסטען אנ-
שטרענגונגען, דיא געלדער פאָן דען וואהלבעציר-
קען איינצוטרייבען, דאמיט דער געמיינזאמע שול-
פאָנד קיינען שאדען ערליידע. דיא איינקאססירונ-
גען, וועלכע דורך דיא זאָגענאננטען דיסטריקטס-
פרעזידענטען בעטריעבען ווארדען, גינגען יעדאָך
זעהר לאנגזאם פאָן שטאטטען. זאָ קאם עס, דאס
וויר נונמעהר בערייטס 1877 צעהלען, אָהנע דאס
דיא קאָנגרעס-שפעזען, וועלכע שאָן אין דען יאה-
רען 1868—1869 אויסגעגעבען ווארדען, ביזהער
איינגעהאָבען ווערדען האָנטען. אם מייסטען זוכ-
טען דיא אָרטהאָדאָקסען וואהל-בעצירקע געגען
דיא בעצאהלונג דער קאָנגרעס-שפעזען זיך צו
וועהרען. דיעס געשאה אויס פיעלפאכען גרינדען:
ערסטענס האבען זיא יא דען צוזאממענטריטט
איינעס קאָנגרעססעס ניע געוויגשט. צווייטענס הא-
בען זיא יא דיא שטאטוטען אונד בעשטיממונגען
דעס קאָנגרעססעס ניכט אנגענאָממען. דריטטענס
האט איהנען דער קאָנגרעס קיינען נוטצען גע-
בראכט, זאָנדערן פיעל קעמפפע אונד געלד-אויס-
לאגען פעראורזאכט. פיערטענס אנערקעננען זיא
יא ניכט דיא רעכטמעסיגקייט דער פאָם קאָנגרעס-
סע געוועהלטען דיסטריקטס-פרעזידענטען, מיט
דענען זיא זיך איבערהויפט אין גאר קיינע פער-
האנדלונגען איינלאססען מאָגען. דיעזע אונד עהנ-
ליכע איינווענדונגען מאכען דיא אָרטהאָדאָקסען
וואהל-בעצירקע געגען דיא בעצאהלונג דער קאָנ-
גרעס-שפעזען. דאס קולטוס-מיניסטעריאום יעדאָך,
אונטער דעססען פערוואלטונג דער אונגאריש-
איזראעליטישע לאנדעס - שולפאָנד בעשטעהט,
נימט אין דיעזער פראגע איינען גאנץ ענטגעגענ-
געזעטצטען שטאנדפונקט איין. דיעזעס בעהויפטעט
נעמליך פאָלגענדעס: עס איזט ריכטיג, דאס דיא
אָרטהאָדאָקסען פאָם אנפאנגע אן געגען דיא איינ-
בערופונג איינעס קאָנגרעססעס וואָרען; עס איזט
אויך ריכטיג, דאס דיא אָרטהאָדאָקסען פאָם גאנ-
צען קאָנגרעססע קיינען נוטצען האבען; אלליין
עס איזט עבען זאָ ריכטיג, דאס דיא אָרטהאָדאָכ-
סען וואהל-בעצירקע טראָטץ אללי' דעם דעננאָך
דעפוטירטע אין דען קאָנגרעס געשיקט האבען.
דיעזע אָרטהאָדאָקסען דעפוטירטען ערהיעלטען
אבער זאָ גוט וויא דיא פאָרטשריטטס-דעפוטירטען
איהרע טאגעס-געהאלטע, וועלכע נאטירליך פאָן
איהרען וואהל-בעצירקען בעשטריטטען ווערדען
מיססען. ווענן יעמאנד אין איין גאסטהויז קאָממט
אונד ערקלערט: ער ליעבע דיעזע אָדער יענע
שפייזע ניכט, לאָסט זיך אבער טראָטצדעם איינע
פאָרציאָן דיעזער שפייזע פאָרזעטצען, מוס ער דיע-
זעלבע נאטירליך אויך בעצאהלען, ווענן ער אויך
טויזענדמאל בעהויפטעט: דיא שפייזע האבע איהם
ניכט געשמעקט. — דאס איזט, וויא געזאגט, דיא
אנזיכט דעס קולטוס-מיניסטעריאומס אין דיעזער
אנגעלעגענהייט. נון האט דער סעמינאר-בויא פיעל
געלד פערשלונגען. אין דער שולפאָנדס-קאססא
זיעהט עס אין פאָלגע דעססען ציעמליך לעער אויס.
דאס קולטוס-מיניסטעריאום איבערגאב דאהער
דיא גאנצע אנגעלעגענהייט דעם פינאנצ-מיניסטע-
ריאום, וועלכעס דיא ריקשטענדע דער קאָנגרעס-
שפעזען נונמעהר דורך דיא שטייער-אָמטער איינ-
טרייבען לאססען ווירד. דיא זאכע ווירד יעדאָך אין
פאָלגענדער ווייזע צור דורכפיהרונג געלאנגען: דיא
פאָליטישען בעהאָרדען ווערדען דיא געלדער פאָן
דען געמיינדען אונד איינצעלנען איינהעבען אונד
דיעזעלבען אין דיא געמיינדע-שטייער-קאססען
אבפיהרען. דיעזע ווערדען ווידער דיא איינגע-
טריעבענען געלדער דען קאָניגליכען שטייער-
אָמטערן איבערגעבען, וועלכע זאָדאנן דען וויצע-
געשפאן אָדער דען בירגער-מייסטער פאָן דער
ערפאָלגטען איינצאהלונג דער קאָנגרעס-ריקשטענ-
דע פערשטענדיגען ווערדען. — וויא עס דען אנ-
שיין האט, וויל מאן נון בייא איינטרייבונג דער
קאָנגרעס-שפעזען מיט דערזעלבען שטרענגע פאָר-
געהען, וויא בייא איינטרייבונג דער שטאאטס-
שטייערן. „גאָטה בריכט אייזען!" — לויטעט דאס
אללגעמיינע שפריכוואָרט. דער געלד-מאנגעל
ביים אונגאריש-איזראעליטישען שולפאָנדע צווינגט
נעמליך דיא רעגיערונג צור ערגרייפונג שטרענגער
מאסרעגעלן. אויף איינער זייטע דיא סעמינאר-
אויסגאבען, אויף דער אנדערן זייטע דיא סובווענ-
ציאָנען פיר דיא פאָלקס-שולען — דא מוס דאָך
דיא רעגיערונג עטוואס טהון, אום געלד הערבייא-
צישאפפען.

*) איינע אונגלויבליכע קאָ-
זער-בעגעגנונג.) וויא אויס בוקארעסט
פאָם 29-טען דיעזעס געמעלדעט ווירד, איזט דאָרט
דיא נאכריכט פערברייטעט, דאס אונזער קאיזער
מיט דעם רוסישען קאיזער שאָן נעכסטער טאגע
אין הערמאננשטאדט (זיעבענבירגען) צוזאממענ-
טרעפפען ווירד. וויא געזאגט, אונס שיינט אין
דיעזעם קריטישען אויגענבליקע איינע זאָלכע
קאיזער-בעגעגנונג אלס דורכאויס אונגלויבליך. זאָ
פיעל איזט מאָגליך, דאס רוסישערזייטס זאָ עט-
וואס געווינשט ווירד. מאן דירפטע נעמליך האָפ-
פען, אין דיעזער ווייזע דיא עסטעררייכ-אונגארישע
מאָנארכיע געגצליך אין דאס רוסישע נעטץ היני-
ניינפאָפפען צו קאָנגען. דאס ווירד יעדאָך דער
רוסישען הייכלער-פאָליטיק נימסער געלינגען. דא
שטעהט יא גראף אנדראשי, דער אלס מיניסטער
דעס אייסערן, דאריבער מיט זאָרגפאלט וואכט,
דאס אונזערע מאָנארכיע זיך ניכט פאָן דער רו-
סישען פערלאָגענהייט אונד טריילאָזיגקייט אומ-
שטריקען לאססע. העררר גאָרטשאקאָף מוס פריה
אויפשטעהען, ווענן ער אנדראשי פאָפפען וויל!

*) דיא רוססען קאָממען אונס
איממער נעהער!) פריילוך נעהערן זיך
דיא רוסען ניכט אין פריינדשאפטליכעס זיננע,
זאָנדערן אום איהרען קריעגס-פלאן אָהנע ריקזיכט
אויף אונזערע אינטערעססען צור אויספיהרונג צו
בריגגען. עס ווירד נעמליך אויס בוקארעסט פאָם
29-טען דיעזעס געמעלדעט: „5000 רוסען געהען
זאָעבען נאָך דעם אָרטע מיהאלעני אן דער עס-
טעררייכ-אונגארישען גרענצע אב. צור בעזעטצונג
אנדערער אָרטע אן דער עסטעררייכ-אונגארישען
גרענצע זינד ווייטערע 10,000 מאנן בעשטיממט.
דיא רוסישען אָפפיציערע נעהמען איבער דאס
פערמאָגען דער בירגער איין גענויעס פערצייכניס
אויף." — נון זיעהט מאן, וואס מאן פאָן דען „רוסי-
שען פערזיכערונגען" צו האלטען האט. פאָם ערס-
טען אנפאנגע אן זוכטע אונס רוסלאנד מיט זיינען
ליגענהאפטען פערשפרעכונגען צו בערוהיגען. דאס
עס צור וואהרונג אונזערער אינטערעססען פאָן דען
גרענצען אונזערער מאָנארכיע זיך מאָגליכסט פער-
נע האלטען ווערדע. נון האבען אבער דיא רוסען
שאָן דיא פרעכהייט, דיא הארט אן אונזערען גרענ-
צען געלעגענען אָרטשאפטען צו בעזעטצען, אינ-
בעקיממערט דארום, אָב היעדורך אונזערע אינ-
טערעססען איינען שאדען ערליידען אָדער ניכט.
פריילוך האבען וויר אונס פאָן דער עהרליכקייט
רוסלאנדס ניע בעססערעס פערשפראָכען. דאס
וואונדערט אונס יעדאָך, וויא מאן דענן בייא אונס
צו אלל' דיעזעם רוהיג בלייבט! וואהרליך! עס
ווערע בערייטס האָך אן דער צייט, דאס מאן דיא
העררען רוסען, וועלכע עס וואגען, דיא גרענצ-
אָרטע אין אונזערער נעכסטען נעהע צו בעזעטצען,

פאָלליעטאָן.

איין בעוועגטעס לעבען.

(14-טע פאָרטזעטצונג.)

דער נעהיים-ראטה פעליעס בייא דער נעכסטען
שטאציאָן דען וואגען. ר' שמחה פוהר אלליין, געדאנקענ-
פאָלל, דער רעזידענצ-שטאדט וויעשעמבערגס צו.

אלס דער וואגען אם טהאָרע דער הויפטשטאדט היעלט,
טראט דער טהאָר-שרייבער הערן.

„וויא הייסט איהר?" פראגטע ער דען אים וואגען
זיטצענדען.

„„סימאָן (שמחה) בונצלויער.""

„וואָהער?"

„„אויס אָפפענהיים.""

„אייער בערוף? זיכער שאכער-יודע!"

„„איך בין דער ראבבינער דער דאָרטיגען איזראעלי-
טישען געמיינדע.""

וואס האבט איהר היער אין שטוטטגארט צו שאפ-
פען, „מוישעלס?" (זאָ שפאָטטעטע מאן דאמאלס דיא יודען.)

„„איך וויל זיינע עקסצעללענץ, דען הערן מיניסטער
זים אָפפענהיימער בעזוכען.""

„דאס ווערדעט איהר שאָן בלייבען לאססען. זיינע
עקסצעללענץ עמפפאנגט קיינע בעזוכע פאָן אייערעסגלייכען.
דא וואר שאָן מאנכער „מוישעל" היער אונד וואָללטע צו
איהם. יעדער מוישעל מיינט, ער זייא איין פעטטער אונ-
זערעס גנעדיגסטען הערן מיניסטערס. פעהל געשאָססען!
אללע האבען זיא נאָך מיט לאנגער נאזע וויעדער אבציע-
הען מיססען. דיא הערען „מוישעלס" מיינען, וועיל זיינע
עקסצעללענץ איינער פאָן איהרען לייטען זייא, זאָ ווערע
שטוטטגארט נייא-יערוזאלעם! הא, הא, הא! פעהלגעשאָס-
סען, יודע! שטוטטגארט איזט ניכט יערוזאלעם. דאָך מיי-
נעטוועגען, געהעט הין צו זיינער עקסצעללענץ! ער ווירד
אייך שאָן היגויסשמייסען לאססען, וויא ער דיא אנדערן
מוישעלס האט היגויסשמייסען לאססען! אייערען פאס,
יודע!" —

ר' שמחה גריפף נאָך זיינער ברייפטאשע, אין וועל-
כער ער דען פאס אויפבעוואהרטע; ער פאנד זיא ניכט;
זיא מוסטע איהם אונטערוועגס פערלאָרען זיין.

„איך פינדע מיינע בריעפטאשע ניכט (זאגטע ער
ציטטערנד) איך מוס זיא פערלאָרען האבען."

„„פלויזען, פלויזען! (ריעף דער טהאָר-שרייבער.)
איהר זייד איין וואגאבונד! אונד דא דענקט איהר, איך
ליעסע אייך לויפען, ווענן איהר זאגט, איהר וואָללטעט
דען הערן מיניסטער בעזוכען! פעהלגעשאָססען! הערויס
אויס דעם וואגען! איהר מיסט אויף דיא וואכע!""

„טהוט מיר קיינע געוואלט אן, גוטער מאנן! איך
בין דער אָנקעל דעם מיניסטערס; ער איזט מיינער שוועס-
טער זאָהן!"

„„פלויזען, פלויזען! מיינט איהר, מיט זאָלכען ליגען
פאָפפט איהר מיך? פעהלגעשלאגען! הערויס אויס דעם
וואגען, מאכט קיינע אומשטענדע ווייטער, אָדער איך ברוי-
כע געוואלט!""

זייפצענד שטיעג ר' שמחה אויס, זיינע רייזע-טאשע
מיט זיך פיהרענד. דער טהאָר-שרייבער שיקטע אויף דיא
וואכע אונד צווייא סאָלדאטען האָלטען דען ראבבינער אב.
זיא פיהרטען איהן אינס געפענגניס, וואָ דער אונגליקליכע
מאנן פאָם האָהנגעלעכטער דעס קערקערמייסטערס עמפפאנ-
גען ווורדע.

„וואס פיר איינען זיבערן פאָגעל בריגגט איהר דא?
(ריעף ער דען סאָלדאטען ענטגעגען) הע, מוישעל, וואס
האסט דוא אנגעשטעללט? האסט געשטאָהלען אָדער בע-
טראָגען אָדער פאלשעס געלד אויסגעגעבען? יא, ווייטער
זיינע עקסצעללענץ, דער הערר יודע, מיניסטער איזט, מיי-
נען דיא מוישעלס, זיא קאָננטען אין ווירטעמבערג טהון
אונד טרייבען, וואס זיא וואָללען. אבער איהר אירט אייך!
אונזער גנעדיגסטער הערר מיניסטער, דער הערר יודע, פיהרט
שטרענגע גערעכטיגקייט. נעגען יודע אונד כריסט. פריהער
וואורדע נור זאָ איין ארמער טייפעל פאָן איינברעכער
היער איינגעשפערט; זייט דעם דער הערר יודע מיניסטער
איזט, האבע איך שאָן גראָפען אונד באראָנע היער בעווירט-
טהעט. מאכט אייך דארויף געפאסט, מוישעל. ווענן איהר
איין פאלשמינצער זייד, זאָ ווערדעט איהר אויפגעקניפפט,
אונד עס הילפט אייך ניכטס, דאס איהר בעשניטטען, וויא
זיינע עקסצעללענץ."

ר' שמחה וואר באלד טאָדט פאָר אנגסט אונד שרע-
קען; געדולדיג ליעס ער אללע דיא שמאך איבער זיך ער-
געהען. דער קערקערמייסטער וויעז איהם איין פינסטערעס
לאָך אן, אין דעם ער ווייילען זאָללטע, ביז ער פאָר דעם
ריכטער ערשיינען ווירדע. עס וואר איין ענגער, דומפפער
קעללער. —

„איך ביטטע אייך, (זאגטע ר' שמחה, אלס איהן
דער קערקערמייסטער פערלאססען וואָללטע) נעהמט דיעזען
טהאלער אונד טהוט מיר איינען געפאללען."

ניעריג שטעקטע דער קערקערמייסטער דאס געלד איין.